

Onderzoek: 'debat mislukte verkenning en rol premier Rutte'

Samenvatting

Vertrouwen in Rutte halveert, VVD-kiezers blijven leider steunen

Het vertrouwen in demissionair premier Rutte is na de situatie rond de mislukte verkenning gedaald naar 25 procent. Vorige week had nog 54 procent vertrouwen in Rutte als minister-president. VVD-stemmers staan wel in ruime meerderheid achter hun leider.

Dat blijkt uit een vandaag gehouden onderzoek van EenVandaag onder 21.000 leden van het Opiniepanel. Deelnemers vinden hem ongeloofwaardig omdat hij keer op keer met leugentjes komt. Iemand schrijft: "Hij heeft bij mij lang het voordeel van de twijfel gehad. Maar dit is een foutje teveel."

Ruime meerderheid gelooft Rutte niet

Rutte zei eerder dat hij in zijn gesprek met de verkenners niet over Pieter Omtzigt heeft gesproken, later bleek uit het gespreksverslag dat dit wel was gebeurd. In het debat over de mislukte verkenning zei Rutte dat hij daar geen herinnering aan had en naar eer en geweten heeft gehandeld.

Acht van de tien deelnemers (81 procent) geloven dat niet. Zij denken dat Rutte bewust heeft gelogen door te zeggen dat hij niet over Omtzigt heeft gesproken.

VVD-kiezers blijven leider steunen

De meeste VVD-kiezers blijven de leider van hun partij steunen. Acht op de tien (81 procent) hebben nog vertrouwen in Mark Rutte. Ze vinden dat hij zich de afgelopen tien jaar heeft bewezen en denken bovendien dat er, ondanks deze kwestie, niemand is die een betere premier en VVD-leider zou zijn, zeker niet in deze coronatijd.

Ook het premierschap van Mark Rutte staat voor zijn eigen kiezers niet ter discussie: 88 procent vindt het acceptabel dat hij nog demissionair premier is. Negen op de tien VVD-stemmers (90 procent) vinden Rutte ook geschikt om in een nieuw kabinet weer de leiding te hebben.

Kiezers coalitiepartijen verdeeld over regeren met Rutte

Andere kiezers denken daar, een dag na het debat, anders over. Bijna tweederde (64 procent) zegt Mark Rutte niet geschikt te vinden als nieuwe premier. Veel kiezers vinden dan ook dat hun partij in een coalitie niet moet samenwerken met de VVD zolang Rutte de leider is.

Vooraf SP-, FVD-, PvdD- en GroenLinks-kiezers zijn daar tegen. Kiezers van coalitiepartijen D66, CDA en de ChristenUnie zijn verdeeld over de kwestie. De grootste groep JA21-kiezers zegt dat hun partij best mag regeren met de VVD onder leiding van Rutte, ondanks het feit dat hun partij de motie van wantrouwen richting de premier gisteren steunde.

Zonder Rutte stijgt het animo voor samenwerking met VVD

Als het gaat over samenwerken met de VVD als een andere VVD'er het stokje van Rutte overneemt, is er meer enthousiasme. Op dit moment zou een meerderheid van elke kiezersgroep dat acceptabel vinden.

Of het nu met of zonder Rutte is, een meerderheid van de D66- en CDA-kiezers vindt dat de VVD, het CDA en D66 de onderlinge problemen nu opzij moeten zetten om door te gaan met de formatie. Iemand schrijft: "Er is zoveel over details gesproken om zelf te scoren dat we niet moeten vergeten wat echt belangrijk is: een formatie. We zitten midden in de coronacrisis", zegt een kiezer.

Vragenlijst en uitslagen

Vertrouwen in politiek

Hoeveel vertrouwen heb je op dit moment in...?

	Veel	Redelijk wat	Niet zoveel	Helemaal niet	Weet niet
De landelijke politiek in het algemeen	4%	30%	34%	30%	2%
De Tweede Kamer	6%	35%	35%	23%	1%
Het demissionaire kabinet Rutte III	6%	19%	21%	53%	1%

Vertrouwen in hoofdrolspelers

In hoeverre heb je vertrouwen in de volgende politici?

	Veel	Redelijk wat	Niet zoveel	Helemaal niet	Weet niet
Mark Rutte, demissionair minister-president en VVD-leider	11%	14%	17%	58%	-%
Sigrid Kaag, demissionair minister van Buitenlandse Handel en D66-leider	12%	28%	28%	30%	2%
Wopke Hoekstra, demissionair minister van Financiën en CDA-leider	10%	35%	32%	22%	1%
Kajsa Ollongren, demissionair minister van Binnenlandse Zaken, vice premier en oud-verkenner	4%	15%	26%	52%	3%
Annemarie Jorritsma, VVD-fractievoorzitter in de 1e Kamer en oud-verkenner	3%	15%	24%	52%	6%
CDA-Kamerlid Pieter Omtzigt	63%	26%	6%	3%	2%

Rol premier Rutte

'Rutte liegt over herinnering'

Rol Mark Rutte

Alle fractievoorzitters zeiden eerder deze week dat ze de positie van Omtzigt niet ter sprake hadden gebracht. Donderdag bleek echter uit het gespreksverslag van Mark Rutte dat hij in de gesprekken met de verkenner wel over Omtzigt heeft gesproken. Rutte zei in het Kamerdebat dat hij hier 'geen herinnering' aan heeft. Hij vindt dat hij niet gelogen heeft, maar naar eer en geweten de pers te woord heeft gestaan.

Geloof je dat Rutte hier 'geen herinnering' aan heeft?

- Ja 13%
- Nee 81%
- Weet niet / geen mening 6%

Uit het gespreksverslag van Rutte bleek dat hij zou hebben gezegd dat Omtzigt minister kan worden.

Denk je wel of niet dat Mark Rutte zich actief heeft willen bemoeien met de positie van Pieter Omtzigt?

- Nee 11%
- Ja, om hem te belonen met een ministerschap 15%
- Ja, om hem uit de Tweede Kamer te krijgen 65%
- Weet niet / geen mening 9%

Rutte overleefde in het debat een motie van wantrouwen. Wel nam de Kamer een minder zware motie van afkeuring aan.

Vind je het wel of niet acceptabel dat Mark Rutte aanblijft als demissionair premier?

- Wel acceptabel 34%
- Niet acceptabel 62%
- Weet niet / geen mening 4%

Meerderheid vindt Rutte niet acceptabel als premier

Vind je het wel of niet acceptabel als Mark Rutte weer premier wordt van het nieuwe kabinet?

- Wel acceptabel 28%
- Niet acceptabel 67%
- Weet niet / geen mening 5%

Ben je het eens of oneens met de volgende stelling: 'Met het oog op de aanpak van de coronacrisis is het goed dat Mark Rutte premier blijft.'

- Eens 36%
- Oneens 57%
- Weet niet 7%

We leggen je de politiek leiders van de vier grootste partijen voor. Wie van de onderstaande politici vind je wel geschikt als premier en wie niet?

	Wel geschikt	Niet geschikt	Weet niet
Mark Rutte (VVD)	32%	64%	4%
Sigrid Kaag (D66)	43%	46%	11%
Geert Wilders (PVV)	20%	72%	8%
Wopke Hoekstra (CDA)	37%	50%	13%

Verkenning

Steun voor onafhankelijke verkenner

Drie van de oud-verkenners zijn minister in het huidige kabinet. Kun je van elk van hen aangeven of je het wel of niet acceptabel vindt als ze in een volgend kabinet zouden terugkeren als minister:

	Wel acceptabel	Niet acceptabel	Weet niet
Kajsa Ollongren (D66)	22%	70%	8%
Tamara van Ark (VVD)	44%	40%	16%
Wouter Koolmees (D66)	55%	30%	14%

Nieuwe verkenner

De Tweede Kamer nam in het debat een motie aan waarin gevraagd wordt om een nieuwe verkenner. Deze neemt de verkenning over van de ministers Van Ark (VVD) en Koolmees (D66). De Kamer wil dat deze nieuwe verkenner 'gezaghebbend en onafhankelijk' is en verder af staat van de dagelijkse politiek dan tot nu toe het geval was.

Vind je het een goede of een slechte zaak dat er een nieuwe verkenner komt die 'gezaghebbend en onafhankelijk' is?

- Goede zaak 92%
- Slechte zaak 2%
- Weet niet / geen mening 6%

Verdeeldheid over rol koning bij formatie

Tot 2012 lag het initiatief van de kabinetsformatie bij het staatshoofd, de koning(in). Deze wees een informateur of een formateur aan. Sinds 2012 neemt de Tweede Kamer het initiatief bij de formatie. Deze stelt vaak eerst een verkenner aan.

Ben je het eens of oneens met de volgende stelling: 'De koning moet weer het initiatief krijgen bij de formatie van een nieuw kabinet.'

- Eens 42%
- Oneens 41%
- Weet niet / geen mening 17%

Als je moet kiezen uit de twee grootste partijen: Wie moet(en) volgens jou nu het voortouw nemen in de formatie?

- VVD 23%
- D66 31%
- VVD en D66 samen 19%
- Weet niet / geen mening 27%

In hoeverre heb je er vertrouwen in dat het formatieproces de komende tijd zonder grote problemen zal verlopen?

- Veel 3%
- Redelijk wat 19%
- Niet zoveel 45%
- Helemaal niet 29%
- Weet niet / geen mening 4%

Openheid

Tweederde heeft minder vertrouwen in politiek

We leggen je nu twee stellingen voor.

'VVD, D66 en CDA moeten hun onderlinge problemen nu opzij zetten om zo snel mogelijk door te formeren in de coronacrisis.'

Eens 49%

Oneens 42%

Weet niet / geen mening 9%

'De Tweede Kamer is te ver doorgeschoten in de roep om openheid.'

Eens 32%

Oneens 63%

Weet niet / geen mening 5%

In hoeverre heeft de kwestie rond de verkenningsfase jouw vertrouwen in de politiek in het algemeen positief of negatief beïnvloed?

Zeer positief beïnvloed 1%

Redelijk positief 3%

Geen invloed gehad 24%

Redelijk negatief 33%

Zeer negatief beïnvloed 37%

Weet niet / geen mening 2%

Coalities

Geen enkele coalitie heeft meerderheid van alle kiezers

Coalities

We stellen je nu nog een paar vragen over de samenstelling van het volgende kabinet. Hieronder staat een aantal coalities die mogelijk een meerderheidskabinet kunnen vormen op basis van de verkiezingsuitslag.

Geef van elke coalitie aan of je deze acceptabel of onacceptabel vindt.

VVD, D66, CDA, ChristenUnie

Wel acceptabel 41%

Niet acceptabel 50%

Weet niet / geen mening 9%

De kiezers van VVD (87%), CDA (77%) en CU (76%) vinden deze coalitie in meerderheid acceptabel. D66 kiezers zijn verdeeld: 43 acceptabel, 51% niet.

VVD, D66, CDA, PvdA

Wel acceptabel 42%

Niet acceptabel 47%

Weet niet / geen mening 11%

De kiezers van VVD (60%), D66 (75%), CDA (58%) en PvdA (55%) vinden deze coalitie in meerderheid acceptabel.

VVD, D66, CDA, SP

Wel acceptabel 31%

Niet acceptabel 59%

Weet niet / geen mening 10%

Hiervoor is bij geen enkele achterban een meerderheid.

Coalities

Coalities met VVD, D66, CDA

VVD, D66, CDA, GroenLinks

Wel acceptabel 29%

Niet acceptabel 62%

Weet niet / geen mening 9%

De kiezers van D66 (67%) en GroenLinks (58%) vinden deze coalitie in meerderheid acceptabel. De kiezers van VVD en CDA vinden deze in meerderheid niet acceptabel, respectievelijk 65% en 69% niet acceptabel.

VVD, D66, CDA, PvdA, GroenLinks

Wel acceptabel 29%

Niet acceptabel 62%

Weet niet / geen mening 9%

De kiezers van D66 (65%) PvdA (63%) en GroenLinks (75%) vinden deze coalitie in meerderheid acceptabel. De kiezers van VVD en CDA vinden deze in meerderheid niet acceptabel, respectievelijk 78% en 72% niet acceptabel.

VVD, D66, CDA, Volt

Wel acceptabel 37%

Niet acceptabel 51%

Weet niet / geen mening 12%

De kiezers van VVD (65%), D66 (67%) en Volt (77%) vinden deze coalitie in meerderheid acceptabel. CDA kiezers zijn verdeeld: 46 acceptabel, 42% niet.

Coalities met meerdere linkse partijen

VVD, D66, CDA, PvdA, SP, GroenLinks

Wel acceptabel 26%

Niet acceptabel 65%

Weet niet / geen mening 9%

De kiezers van PvdA (65%) en GroenLinks (76%) vinden deze coalitie in meerderheid acceptabel. D66 kiezers zijn verdeeld: 51 acceptabel, 40% niet. SP kiezers zijn verdeeld: 45% acceptabel, 48% niet.

VVD kiezers vinden dit in meerderheid niet acceptabel, 89% niet acceptabel.

VVD, D66, SP, PvdA

Wel acceptabel 29%

Niet acceptabel 61%

Weet niet / geen mening 10%

Alleen bij de kiezers van de PvdA is hier een duidelijke meerderheid voor, 63%.

D66 kiezers zijn verdeeld: 52 acceptabel, 40% niet. Ook SP kiezers zijn verdeeld: 50% acceptabel, 41% niet.

VVD kiezers vinden dit in meerderheid niet acceptabel, 84% niet acceptabel.

VVD, D66, PvdA, GroenLinks

Wel acceptabel 27%

Niet acceptabel 62%

Weet niet / geen mening 11%

De kiezers van D66 (65%), PvdA (65%) en GroenLinks (79%) vinden deze coalitie in meerderheid acceptabel.

VVD kiezers vinden dit in meerderheid niet acceptabel, 80% niet acceptabel.

Coalities

Over rechts of over links?

VVD, D66, CDA, JA21

Wel acceptabel 32%

Niet acceptabel 58%

Weet niet / geen mening 10%

De kiezers van VVD (64%) en JA21 (83%) vinden deze coalitie in meerderheid acceptabel. CDA kiezers zijn verdeeld: 52 acceptabel, 37% niet.

D66 kiezers vinden dit in meerderheid niet acceptabel, 75% niet acceptabel.

VVD, PVV, CDA, FvD, JA21

Wel acceptabel 25%

Niet acceptabel 67%

Weet niet / geen mening 8%

De kiezers van PVV (73%), FvD (79%) en JA21 (66%) vinden deze coalitie in meerderheid acceptabel. VVD en CDA kiezers vinden dit in meerderheid niet acceptabel, respectievelijk 79% en 74%.

D66, CDA, SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, CU

Wel acceptabel 30%

Niet acceptabel 62%

Weet niet / geen mening 8%

De kiezers van PvdA (59%), GroenLinks (70%) en SP (64%) vinden deze coalitie in meerderheid acceptabel. De kiezers van D66 zijn verdeeld, 42% acceptabel, 51% niet.

De kiezers CDA vinden deze in meerderheid niet acceptabel, 76% niet acceptabel.

Regeren met Rutte?

Meeste kiezers willen regeren met VVD zonder Rutte

Vind jij het acceptabel als de partij waarop jij hebt gestemd bij de Tweede Kamerverkiezingen samen met de VVD onder leiding van Mark Rutte in een coalitie gaat regeren of niet?

Uitslag van kiezers van alle partijen.

Wel acceptabel 33%

Niet acceptabel 60%

Weet niet / geen mening 7%

Voor uitsplitsing per partij zie: <https://eenvandaag.avrotros.nl/panels/opiniepanel/alle-uitslagen/item/vertrouwen-in-rutte-keldert-vvd-kiezers-blijven-leider-steunen/>

Vind jij het acceptabel als de partij waarop jij hebt gestemd bij de Tweede Kamerverkiezingen samen met de VVD onder leiding van een andere VVD-er (dus zonder Mark Rutte) in een coalitie gaat regeren of niet?

Uitslag van kiezers van alle partijen.

Wel acceptabel 76%

Niet acceptabel 16%

Weet niet / geen mening 8%

Voor uitsplitsing per partij zie: <https://eenvandaag.avrotros.nl/panels/opiniepanel/alle-uitslagen/item/vertrouwen-in-rutte-keldert-vvd-kiezers-blijven-leider-steunen/>

EenVandaag Opiniepanel

Over dit onderzoek

Het onderzoek is gehouden op 2 april 2021. Aan het onderzoek deden 20.876 leden van het Opiniepanel mee. Het onderzoek is na weging representatief voor zes variabelen, namelijk: leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2021. Het Opiniepanel bestaat uit 70.000 leden.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker petra.klapwijk@eenvandaag.nl

